

Frogn kommune
Postboks 10
1441 DRØBAKK
postmottak@frogn.kommune.no

Telefon + 47-48 17 07 85
Org.nr. 975 615 308 MVA
E-post leder@oa.birdlife.no
Internett oa.birdlife.no

Deres ref.
24/11649

Deres kontaktperson

Vår ref.
sak/786

Vår kontaktperson
Ivar Ruud Eide

Dato
01.07.2025

Høringsinnspill planprogram for rullering av kommuneplanens areal- og samfunnsdel 2025–2039

Vi viser til varsel om oppstart av rullering av kommuneplanens arealdel og samfunnsdel, og til at planprogrammet nå er sendt på høring. Våre merknader legger særlig vekt på hensynet til naturmangfold generelt, fugleliv og verdifulle naturområder i Frogn kommune. Vi ber om at disse hensynene forankres tydelig i det videre planarbeidet, og knyttes til prinsippene om arealnøytralitet og bruk av arealregnskap. Vårt svar kommer en dag forsinket, grunnet ferie.

Natur og biologisk mangfold – kommunens ansvar

Kommunen har et særlig ansvar for å beskytte natur og artsmangfold. Dette omfatter både en bærekraftig forvaltning av naturressursene og tiltak for å hindre ytterligere tap av arter og naturtyper. Dette er i tråd med naturavtalen Norge har undertegnet, nasjonale føringer og anbefalingene fra FNs naturpanel, som understreker kommunenes avgjørende betydning for arealbeslutninger og helhetlig samfunnsutvikling. Arealinngrep og endret arealbruk er den største negative påvirkningen på naturmangfoldet i Norge.

Frogn kommune har, gjennom plan- og bygningsloven, et hovedansvar for å forvalte arealene på en bærekraftig måte. Kommuneplanens arealdel gir en viktig mulighet til å ta overordnede og langsiktige beslutninger om bevaring av miljøverdier – både på land og i sjø. Vi støtter at planprogrammet legger opp til utredning av planens virkninger for miljø og samfunn, og ber om at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold styrkes ytterligere, i tråd med kommunens egen plan for naturmangfold.

En viktig grunn til at kunnskapsgrunnlaget må forbedres, er at mange registreringer i tilgjengelige databaser er av eldre dato. Dette gjelder både artsdata i Artskart og informasjon om naturområder i Naturbase. Det innebærer at tilstanden i dag ofte er usikker eller ukjent. Mange områder er dessuten aldri kartlagt med tanke på naturmangfold og biomangfold, og kan derfor fremstå som mindre verdifulle kun fordi kartlegginger mangler. For å unngå dette, må kunnskapsnivået heves gjennom nye kartlegginger.

Arealnøytralitet og arealregnskap i Frogn kommune

Vi anbefaler at kommunen i det videre planarbeidet forankrer prinsippet om arealnøytralitet, slik at all framtidig utbygging skjer på allerede nedbygde eller sterkt påvirkede arealer. Tap av natur bør kompenseres gjennom restaurering eller erstatning av tilsvarende naturverdier. Bruk av arealregnskap er et sentralt verktøy som synliggjør endringer i naturverdier over tid og bidrar til å sikre null netto tap av natur. Dette innebærer at all framtidig utbygging bør følge disse prinsippene:

1. Allerede nedbygd eller sterkt påvirket areal skal alltid utnyttes før urørt natur bygges ned.
2. Dersom natur bygges ned, skal tilsvarende naturverdier kompenseres gjennom restaurering eller erstatning, slik at naturregnskapet holdes i balanse. Dette forutsetter at Frogn kommune kartlegger restaurerbar natur, slik det er gjort i for eksempel Nordre Follo kommune.
3. Arealregnskap bør benyttes som verktøy for å synliggjøre både planlagt og faktisk arealbruk, samt endringer i naturverdier over tid. Det må fastsettes et nullpunkt eller referansepunkt for regnskapet, for å unngå det som ofte omtales som endringsblindhet¹. Tidligere nedbygde eller sterkt endrede naturområder bør inngå i dette regnskapet, slik at de kan prioriteres som restaurerbar natur.

Vi anbefaler at kravet om arealnøytralitet gjøres gjeldende for hele kommunen – ikke bare for utvalgte områder – for å sikre en effektiv styring mot null netto tap av natur. I denne sammenheng er det positivt at kommunen i forslag til planprogram ikke tar inn nye arealer til nærings-, bolig- eller fritidsboliger. Kommunen bør i tillegg ta initiativ til å starte en prosess med å gå gjennom områder som allerede er avsatt til utbyggingsformål, med tanke på å ta dem ut av arealdelen.

Vi anbefaler at prinsippet om arealnøytralitet gjøres gjeldende for hele kommunen, ikke bare utvalgte områder, for å sikre en effektiv styring mot null netto tap av natur. I denne sammenhengen er det positivt at kommunen i forslag til planprogram ikke åpner for nye arealer til nærings-, bolig- eller fritidsbebyggelse. Vi oppfordrer også til å vurdere å trekke tilbake arealer som allerede er avsatt til utbyggingsformål, dersom disse ikke lenger anses som bærekraftige.

Viktige naturområder og fuglebiotoper i Frogn kommune

Frogn kommune har flere områder med stor verdi for biologisk mangfold og fugleliv. Vi trekker særlig frem:

- Solbukta
- Seierstenmarka
- Holtmarka (gjenværende arealer)
- Indre del av Hallangspollen
- Håøya
- Småskjær og Askholmene

Andre viktige fugleområder

Solbukta, Indre del av Bunnefjorden med jordbruksarealer og kyststrekningen med holmer i Bunnefjorden er også verdifulle. Alle disse områdene, i tillegg til Seierstenmarka nevnt over, er utsatt for direkte eller indirekte utbyggingspress og mye menneskelig ferdsel – særlig i de mest sårbare peri-odene av hekkesesongen. Det er avgjørende at disse områdene ivaretas bedre enn i dag, og at den rullerte planen bidrar til å forhindre ytterligere belastning. Konkret mener vi at hele Seierstenmarka må få et bedre vern og en forvaltningsplan som omfatter hele området - ikke bare de delene som er kjøpt av Forsvarsbygg (Seiersten syd).

Indre del av Bunnefjorden med tilgrensende jordbruksarealer, samt kyststrekningen med holmer der, er også verdifulle områder. Disse områdene er utsatt for utbyggingspress, med risiko for at økt ferdsel kan utgjøre en større belastning, særlig i den sårbare hekkeperioden. Det er avgjørende at disse områdene ivaretas bedre enn i dag, og at rulleringen av kommuneplanen bidrar til å forhindre ytterligere belastning. Vi mener konkret at hele Seierstenmarka bør få et bedre vern og en helhetlig forvaltningsplan, ikke bare de delene som er kjøpt av Forsvarsbygg (Seiersten syd).

Andre hensynssoner for naturmiljø

I kommuneplanen er det avsatt hensynssoner for bevaring av naturmiljø og -mangfold, landskap og grønn infrastruktur. Disse sonene er viktige for å opprettholde sammenhengende naturområder og sikre

¹ *Endringsblindhet* er når gradvise endringer i natur eller miljø kan gå ubemerket hen, fordi de skjer så sakte at de etter hvert oppfattes som den nye normalen. Sammenligningsgrunnlaget – det vi ser på som «normalt» – kan allerede være forskjøvet av tidligere inngrep, og egner seg derfor ikke lenger som målestokk.

spredningskorridorer for vilt og rødlistearter. Vi ber om at disse områdene gis et særlig vern mot nedbygging og fragmentering, og at det vurderes buffersoner og ferdselsrestriksjoner der det er nødvendig for å beskytte fuglelivet og naturen generelt.

Dette gjelder også funksjonsområder for amfibier, inkludert rødlistede arter som salamander. Vi mener at alle dammer hvor det er eller har vært forekomst av salamander, bør omtales særskilt i arealdelen av kommuneplanen. Frogn kommune er en av få kommuner med særlig ansvar for å ta vare på denne artsgruppen.

Strandsoneforvaltningen i Frogn langs Oslofjorden må også forbedres betydelig. Vi ser stadig eksempler på at byggeforbudet i 100-metersbeltet uthules gjennom dispensasjoner og tillatelser som vi mener ikke burde vært gitt. Frogn kommune må følge opp regionale signaler og føringene i miljøministerens forventningsbrev av 15.12.2023, og forankre strengere praktisering av byggeforbudet i den nye planen.

Kommentar til omtale av perspektivmeldingen i planprogramutkastet

Planprogrammet viser til at klima- og naturendringer skaper et forsterket behov for å endre ressursbruk. Dette bør konkretiseres bedre i planen. Vi forutsetter at det innebærer at mer ressurser settes av til å kompensere for klimaendringer og naturtap.

Videre henviser planprogrammet til seks nasjonale føringene. Disse bør konkretiseres og kobles til tydelige tiltak i kommuneplanen.

Tiltak og anbefalinger

- Styrk kunnskapsgrunnlaget om viktige fuglebiotoper og øvrig naturmangfold, og innarbeid dette i alle konsekvensutredninger og arealvurderinger.
- Prioriter restaurering og skjøtsel av våtmarker, slåttemarker og andre truede naturtyper – med særlig vekt på dammer og tilsvarende områder som nevnt ovenfor.
- Innfør strenge restriksjoner mot nedbygging av verdifulle naturområder, og bruk arealregnskap som verktøy for å oppnå arealnøytralitet.
- Sørg for at hensynssoner for naturmiljø og grønn infrastruktur opprettholdes og styrkes i ny arealdel, og at sammenhengende leveområder for fugl og øvrig vilt sikres.

Vi ber om at grønn grense (tidligere grønn strek) og markagrense legges til grunn for det videre arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel. Dette bør vurderes i et langsiktig perspektiv, gjerne over 60 år.

Avslutning

Vi oppfordrer Frogn kommune til å ta et tydelig grep for å sikre natur, naturmangfold og fugleliv i rulleringen av kommuneplanens arealdel. Prinsippene om arealnøytralitet og bruk av arealregnskap bør forankres, slik at kommunen kan bli et foregangseksempel på bærekraftig arealforvaltning. Særlig viktige fuglebiotoper, som indre del av Bunnefjorden med tilgrensende jordbruks- og våtmarksområder, bør få et varig og sterkt vern. Dette vil være et viktig bidrag for å bevare naturverdier til beste for naturen, fuglene og kommende generasjoner.

Vennlig fuglehilsen



Håkan Billing
leder

Ivar Ruud Eide (sign.)
naturvernkontakt Frogn